

Szerkesztői köszöntő

A nő más

A címben megfogalmazott állítás az, amiben bizonyosak vagyunk. Ez az állítás azonban kérdéseket vonz, és csakis az azokra adott válaszokkal együtt értelmezhető. Az első kérdés, amit mindjárt felvet, hogy mihez képest más.

Erre a kérdésre még van rövid válaszuk: A nő más, mint amit a jelen kultúrában elgondolunk róla. – Igen, tudjuk, ez az állítás sem tartalmaz sokkal több konkrétumot, mint amiből kiindultunk. Mégis, vannak benne fogódzók. Mert ha a nő más, mint amit a jelen kultúrában elgondolunk róla, azzal azt is állítjuk, hogy az, amit a jelen kultúrában a nőről el tudunk gondolni, lényegében érvénytelen. Márpedig a nő az embernek – vagy ha tetszik, az emberiségnek – legalább a fele, következésképpen valahogyan az emberről magáról kell hibának lenni a gondolkozásunkban. Még továbbmenve pedig, mivel az embert, önmagunkat a világ meghatározó tényezőjeként értelmezzük – mondhatni, magunk körül forgatjuk a világot –, valamit, valami lényegeset bizonyosan a világról is rosszul gondolunk el. És ebből a perspektívából már remélhetőleg látszik, hogy összehasonlíthatatlanul mélyebb problémáról van szó, mint amit az unalomig mantrázott „férfi dominancia” jelent vagy a feminista felvetés. A probléma pedig létezik, és egyre tapinthatóbb, különös tekintettel azokra a víziókra, amelyek realizációja, amely csak részben folyik a színpalak előtt, varázslatos nevű technológiákba csomagolva, az emberiség jövőjének szánva.

A nő más. Többek között, nemigen érdekli a technológia. Esetleg megnézi, esetleg megcsodálja, és mindenképp tudomásul veszi, de nem érdekli a mechanikus üzemmód. Nem látjuk a gépjármű motorháza alól nyakig olajosan előbújó nőt. Nem látjuk a kattogó gépezetet lelkesen tervező nőt. Nem látjuk az igenekre és nemekre egyszerűsített bitek világába teljes erőbedobással utat törő nőt.

A nő szép. A férfi szívnek oly kedvesen szép a nő. De az már tipikus férfigondolat, hogy a nő a férfi szívnek tetszés végett oly szép. Ez talán a maszkulin kultúra legelementárisabb tévedése. Mert a nő mindenképpen szép, és szép akar lenni, ha egyetlen férfi sem látja. Belenéz a tükörbe, és akkor is eligazít magán egy hajfonatot, ha egész nap elvan magában, és nem hiányzik neki senki.

A nő maga a szépség, s mint olyan, nem lehet „erős”. Mert ha erős lenne, nem lehetne érdek nélkül kifejtene szépségének ellenállhatatlan vonzását. A férfire kényszeríthetné a szépségét.

Másik oldalról nézve – a nő gyenge lenne?

Legkevésbé sem. Ha végignézzünk a nők által romlásba taszított „erős” férfiak végtelen során, nyilvánvaló a felvetés naivitása.

A nő más. A szépség, az valami más. Zavarbaejtően más, mint a kimódolt férfi racionalitás, s zavarba ejtő, ahogyan a racionalitás minden ereje széttörik és semmivé válik a szépségen. Elgondoljuk, ahogy génebérszek, informatikus mérnökök meg társadalommérnökök megtervezik nekünk a szép új világot tápoldatba lógatott gyökérzetekkel, robotokkal, űrhajókkal, gondolatainkat leső és helyettünk élő gépezetekkel, és nem találjuk benne a nőt.

És mielőtt ez bekövetkezik, talán jó lenne megfejtetni, hogy mi a nő. Mert nélküle mintha nem lenne érdemes. És ha sikerülne megfejtetni, talán többet tudhatnánk a férfiről is, és többet tudhatnánk a világról. Ennek a rejtélynek mi egy folyóiratot szentelünk. Most, tavaszba fordulva, az élet éledésével gondolunk a nőre, az élet hordozójára, csendes misztériumban összekötve a létezés ismeretlen alapzatával. Mert a nő más.

Major Gyöngyi